

Kinderafdeling

Uw kind voeding en/of medicijnen geven via een sonde

Uw kind mag naar huis, maar heeft thuis nog voeding en/of medicijnen via een sonde nodig. Als u wilt, kunt u de voeding en/of medicijnen thuis zelf geven.

Het geven van voeding en/of medicijnen via een sonde is een zogenaamde voorbehouden handeling. Dit betekent dat dit alleen door deskundigen, zoals een verpleegkundige, mag worden gedaan. Maar, de verpleegkundige mag deze handeling wel aan u overdragen.

De verpleegkundige leert u de verschillende handelingen stap voor stap en beoordeelt wanneer u dit goed genoeg kunt (voldoende bekwaam bent) om dit thuis zelfstandig te doen.

Het verwisselen van de sonde wordt door een (kinder) thuiszorgorganisatie gedaan. Hoe vaak dat nodig is, hangt af van het materiaal van de sonde.

Voeding via de sonde

Sondevoeding is vloeibare voeding die via een flexibel slangetje (sonde) in de maag komt. Sondevoeding kan het eten helemaal vervangen, maar kan ook een aanvulling zijn op wat uw kind eet. Uw kind ruikt en proeft de sondevoeding niet, omdat het direct in de maag komt. De kinderarts of diëtiste bekijkt welke en hoeveel voeding uw kind nodig heeft.

Eten en drinken naast de sonde

De arts bespreekt met u en uw kind of uw kind naast de sondevoeding ook andere dingen mag eten of drinken. Geef uw kind eerst het eten of drinken en pas daarna de sondevoeding. Zo heeft uw kind het meeste honger- en/of dorstgevoel en zal het eten en drinken beter gaan.

Controleren of de sonde goed zit

Soms kan de sonde wat verschuiven, bijvoorbeeld door hard trekken, hoesten of braken. Controleer daarom altijd of de sonde nog op de juiste plek zit voordat u sondevoeding en/of medicijnen gaat geven.

Kijk hierbij naar:

- De markering op de sonde: zit de sonde op de goede diepte?
- De pleister: zit de sonde daarmee goed vast?
- De mond- en keelholte: ligt de sonde in de keel en is hij niet opgekruld?

Als de sonde niet wordt gebruikt, kan deze opgekruld met een pleister of speciaal sondezakje achter op de schouder of de rug van uw kind worden vastgemaakt.

Het geven van sondevoeding

De sondevoeding kan op verschillende manieren worden gegeven.

- Door het in te spuiten of te hevelen (door de zwaartekracht uit de spuit laten lopen).
- Via een pomp. De voeding komt druppel voor druppel in de sonde. Dat kan de hele dag door of alleen 's nachts.

Soms wordt een combinatie van beide manieren gebruikt.

Via een spuit of hevelen

- Zorg ervoor dat de sondevoeding op kamertemperatuur is.
- Was uw handen goed met water en zeep.
- Leg een spuit klaar van 10 tot 60ml (afhankelijk van de hoeveelheid voeding).
- Neem uw kind op schoot of laat uw kind naast u zitten. Lukt dit niet, laat uw kind dan liggen tijdens het geven van de voeding.
- Controleer of de sonde goed zit. Zit de sonde niet goed of twijfelt u? Neem dan contact op met de kinderthuiszorg. Haal de sonde er niet uit.
- U kunt de voeding op een van de volgende manieren geven:
  - Inspuiten. Vul de spuit met voeding en sluit deze aan op het uiteinde van de sonde. Spuit de voeding langzaam in. Als de spuit leeg is, doet u het dopje op de sonde. Vul de spuit opnieuw en sluit deze weer aan op de sonde. Herhaal dit tot de voeding op is.
  - Hevelen. Sluit de spuit aan op de dichtgeknepen sonde en vul deze met voeding. Druk de stamper even in zodat de voeding gaat lopen. Houd de spuit hoger dan de maag. Door de zwaartekracht loopt de voeding langzaam in de maag. U kunt de snelheid van het inlopen bepalen door de spuit hoger of lager te houden. Hoe hoger de spuit, hoe sneller de voeding inloopt. Let op: als u de spuit te laag (lager dan de maag) houdt, loopt de voeding vanuit de maag terug in de spuit.
- Sluit de sonde af met het afsluitdopje.
- Spuit de sonde na de voeding met 5 ml lauwwarm water door.
- Haal na elk gebruik van de spuit de zuiger en huls uit elkaar en spoel deze onder stromend water schoon. Bewaar de spuit uit elkaar gehaald op een droge plaats. Gooi de spuit na 24 uur weg

Via een pomp

De voedingspomp wordt bij u thuis afgeleverd. U krijgt u een instructie en de gebruiksaanwijzing van de leverancier.

Als u de voedingspomp meeneemt naar het ziekenhuis kan de verpleegkundige de werking nog eens uitleggen en kunt u met de pomp oefenen.

Hygiëne

Het is belangrijk om zo schoon mogelijk te werken om te voorkomen dat er bacteriën in de voeding komen waardoor de voeding bederft.

- Was uw handen voordat u de sondevoeding geeft.
- Let op de uiterste houdbaarheidsdatum van de sondevoeding. Gebruik de voeding met de oudste houdbaarheidsdatum het eerst.
- Gesloten verpakkingen sondevoeding bewaart u op kamertemperatuur. Is de verpakking geopend? Dan kan deze maximaal 24 uur afgesloten in de koelkast worden bewaard. Maakt u zelf sondevoeding? Maak dan niet meer voorraad dan voor 1 dag en bewaar dit in de koelkast.
- Behalve als dit anders is vermeld of afgesproken, geldt de volgende aanhangtijd (hoe lang voeding aan de sonde gekoppeld mag zijn):
  - Sondevoeding in kant en klare zakken: 24 uur.
  - Zelf klaargemaakte voeding: 6 uren.
  - Moedermelk: 4 uren.

Mondverzorging

Als kinderen sondevoeding krijgen, maken ze minder speeksel aan omdat ze zelf weinig tot niets eten of drinken. Hierdoor kan er irritatie of zelf infectie in de mondholte ontstaan. Goede verzorging van de mond en het gebit is daarom extra belangrijk.

Maak bij een jonger kind voor elke voeding de mond schoon met nat gaasje, wattenstaafje of fopspeen. Poets bij een ouder kind 3 keer per dag de tanden en spoel de mond goed met water. Smeer de lippen van uw kind in met vaseline. Geef regelmatig iets te drinken (als dat mag). Geef een stukje (suikervrije) kauwgom, als uw kind daarvoor oud genoeg is en als dat mag.

Medicijnen via de sonde

Veel medicijnen zijn ook in vloeibare vorm verkrijgbaar. Als dat niet mogelijk is, vraag de apotheker dan of de medicijnen in poedervorm geleverd kunnen worden. U kunt het medicijnpoeder dan oplossen met water. Maak de tabletten niet zelf fijn. U kunt de tabletten niet zo fijn krijgen als de apotheker, waardoor de sonde verstopt kan raken.

Vermeng de medicijnen nooit met de sondevoeding.

Medicijnen geven via de sondevoedingsset

- Was uw handen.
- Trek 10 ml water op in een spuit. Dit mag kraan- of mineraalwater zijn.
- Trek het vloeibare medicijn of het in water opgeloste medicijn op in een andere spuit.
- Sluit de rolregelklem en stop de sondevoeding.
- Verwijder het afsluitdopje van het Y-stuk.
- Plaats de spuit met water op het Y-stuk en spoel de sonde door met 5 ml water.
- Plaats de spuit met het medicijn op het Y-stuk en spuit het medicijn door de sonde. Als er meerdere medicijnen worden gegeven, spoel de sonde dan na elk medicijn door met 5 ml water.
- Als alle medicijnen zijn gegeven: spoel de sonde schoon met 10 ml water.
- Sluit het Y-stuk na gebruik af met het dopje.
- Open de rolregelklem en start de sondevoeding.
- Als u een driewegkraantje gebruikt voor het geven van medicijnen, verwissel dat dan 1 keer per week.

Mogelijke problemen met de sonde

Misselijkheid, overgeven en diarree

Sommige kinderen worden misselijk, moeten overgeven of krijgen diarree. Dit kan een of meerdere oorzaken hebben, zoals:

- De voeding loopt te snel in.
- De porties zijn te groot.
- De voeding is te zwaar voor uw kind.
- De voeding is te koud.
- De maag van uw kind raakt niet snel genoeg leeg.
- De sonde ligt verkeerd.
- De medicijnen die uw kind krijgt, veroorzaken misselijkheid of diarree.
- Uw kind heeft een infectie.

Als uw kind misselijk wordt of overgeeft, stop dan meteen met het geven van sondevoeding. Ga na wat de reden zou kunnen zijn en probeer het op te lossen als u kunt. Geef uw kind de tijd om weer rustig te worden en ga dan pas verder. Geeft dit geen verbetering, neem dan contact op met het ziekenhuis.

De sonde is verschoven

Als de sonde niet meer dan een paar centimeter is verschoven, kunt u de sonde weer voorzichtig naar binnen brengen. Dit doet geen pijn. Is de sonde verder verschoven? Neem dan contact op met de kinderthuiszorg.

De sonde is verstopt

Dat kan komen door:

- Het niet regelmatig doorspuiten van de sonde.
- Het niet goed doorspuiten van de sonde voor en na het geven van medicijnen.
- Te lange blootstelling aan de zon. De sonde kan hierdoor uitdrogen, hard worden en sneller verstopen.

Probeer de sonde weer open te maken door deze door te spuiten met lauw water met een 5 ml spuit (gebruik geen kleinere spuit in verband met het 'opblazen' van de sonde). Neem de tijd en probeer het een paar keer met tussenpauzes van ongeveer 15 minuten. Lukt dit niet, neem dan contact op met de kinderthuiszorg. Laat de oude sonde zitten totdat de nieuwe sonde wordt ingebracht.

Irritatie van het neusgat of de huid (roodheid, pijn, zwelling)

Irritatie kan ontstaan doordat de sonde te lang op 1 plek drukt of de pleister steeds op dezelfde plek zit. Soms helpt het om de sonde op de andere wang vast te plakken. U kunt ook aan de kinderthuiszorg vragen om de sonde in het andere neusgat te plaatsen.

De sonde is uitgebraakt

Als uw kind de sonde uitbraakt, komt de sonde er via de mond uit of blijft deze opgekruld achter in de keel hangen. Maak de pleister los en trek de sonde langzaam uit de neus. Zet het dopje eerst terug op de sonde, anders kan er voeding in de longen komen.

Breng de maagsonde nooit opnieuw zelf in!

Als de sonde er 's avonds of 's nachts is uitgegaan, hoeft u pas de volgende contact op te nemen met de kinderverzorging, behalve als dit anders is afgesproken met de arts.

Technische problemen

Als u problemen hebt met de voedingspomp, de voedingsset en/of de hulpmiddelen, kunt u contact opnemen met het bedrijf dat de materialen heeft geleverd. Vraag dus bij aflevering altijd naar de ondersteuning van het bedrijf en een telefoonnummer voor dag en nacht.

Contact

Hebt u vragen? Stel ze dan gerust aan de verpleegkundige of arts.

U kunt ook contact opnemen met de Kinderafdeling.

T: 0515 - 48 83 30.

Hebt u opmerkingen of tips over de informatie in deze folder?

Wij ontvangen ze graag via folders@mijnantoniushuis.nl